

Frá armóð til velferð

VIT HAVA AÐUR GREITT FRA STÖÐU JAVNAÐAR-FLOKKSINS TIL FLAGGMALID OG TIL FULNAR PRÖGVA AT FYRSTA UPPSKOT UM FULLA VIÐURKENNING FLAG SINS KOM FRA JAVNAÐARFLOKKUNUM; MEN SAM-STUNDIS ER EISINI PRÖGVAÐ, AT TEIR, SUM »14. SEPT« TÖK TIL, GINGU UNDIR »SJÁLSTYRISHETINUM« — HESUM MISBRÜKTA SKÁLKASKJÓLINUM — ATKVÖDDU IMÖTI

HER VERÐA VIT AT SIGA NÖKUR ORÐ UM MÖÐUR-MÁLSPURNINGIN OG DRAGA FRAM NÖKUR PRÖGV, IÐ TIL FULNAR GERA GREITT, HVÖR HEVUR VERIÐ MEST ÁGRYTTIN AT VINNA MÁLI OKKARA FULLAR SÖM-DIR ALLASTAÐNI

Vit triva í einstakar spurningar og hendingar, ið fram eru farnar:

MENNINGAR-OG MENTUNARMÁL

Flaggið var ein táttur í nationala stríðnum, og eisini hetta vápn kundu takast úr hondum teirra, ið bara vildu rumbul, ósing og annað verri við hesum nátturliga livsmáli fólksins.

Eisini hetta mál mátti loysast fyri at kunna ganga dagligu livsmálum fólksins á móti; men eisini her syndu teir sokallaðu »sjálfstýris-flokkarnir« sitt sanna, marghátliga og samfelagsskádiliga andlit.

Frá fyrsta degi, JAVNAÐAR-FLOKKURIN kom á ting, tók hann hina avgjördu stöðu at loysa máltrætuna, tí áður enn hetta klandursmál afturhaldsflokk anna var loyst, bar ikki til til fulnar at fara til verka á vinnu-liga og sosiala okinum.

Uppi í hesum eru tvinnadur mang ir aðrir spurningar, sum til hvør sína tíð og á hvør sinum stað hava eina ávís ávirkan.

- * Ein hövuðstáttur í stevnu
- * flokksins var, at forøyska
- * málið var hövuðsmál í øllum
- * færum. Út frá hesum sjónar-
- * miði varð farið til verka.

FÖROYSKT Í SKULUNUM

Í 1928 samtyktu javnaðarmenn og sjálfstýrismenn, at forøyskt verður kenslumál í skulunum.

Henda samtykt verður gjord av nýggjum í 1929.

JAVNAÐARFLOKKURIN legði til brots fyri at fáa strikað grein 7 í skulalógini — hesi lógargrein, ið segði, at undirvisingarmálið skuldi vera danskt.

Í 1936 kemur uppskotið fram um at strika hesa grein. Í 1937 samtykkja allir flokkar uttan sam-bandsflokkurin at grein 7 skal strikast.

Sambært hesa samtykt verður for

Spottjð kemur í spottarans hús

Kann nakar halda størri spotti at sær sjálvum, enn tá í Dagblaðnum stendur:

»Ein sterkur fólkaflokkur er eisini trygd fyri, at sjálfstýrismálini verða framd!

Ja, kann nakar spotta seg sjálvan meiri?

øyskt og danskt javnsett í skul-unum.

Undir stjórnarskipannarsamráð-ingunum aftaná krigið var tað eitt ófrávikligt krav hjá JAVNAÐARFLOKKUNUM, at forøyskt mál skuldi vera hövuðsmálið í øllum viðurskiftum her á landi.

Hetta varð samtykt og skrásett við heimastýrislógini.

FÖROYSKT SUM LÖGAR-OG RÆTTARMÁL

Í 1928 samtykkja javnaðarflokk-urin og sjálfstýrisflokkurin, at bün-aðarlógirnar verða umsettar til forøyskt mál.

Í 1931 seta javnaðarflokkurin og sjálfstýrisflokkurin fram uppskot um, at forøyskt verður rættarmál. Uppskotið fall.

Í 1938 hava somu flokkar aftur uppskot um, at rættarmálið verður forøyskt og danskt.

Í 1942 seta P. M. Dam og L. Zachariassen fram uppskot um, at jatta árliga 3—4000 kr. til mykj-an av forøyskum máli sum rætt-armál.

Uppskotið varð samtykt!!

Í 1943 samtykkja javnaðarflokk-

urin og fólkaflokkurin, at bæði lög-ar- og rættarmálið verða forøysk.

Eisini hetta verður endaliga loyst við heimastýrislógini, ið skráset-ur forøyskt sum hövuðsmál.

YMISK SKULA-, MENNINGAR-OG MENTUNARMÁL

Í 1928 er kunneleiki kennaranna í forøyskum máli fyri á tingi.

JAVNAÐARFLOKKURIN krev-ur, at frá 1. januar 1929 skal eiginig kennari kunna setast við fólkaskúlan uttan við prógvi í forøyskum.

Sjálfstýrisflokkurin vil ikki ganga við til hesa tíðarfesting; men samtykt verður tó, at hetta fær gildi frá 1. januar 1931.

Eitt VUNNIÐ JAVNAÐAR-MÁL!!

UNDIRVISINGAR-TILFAR

Í 1928 ber formaður Føroya lær-arafelags, P. M. Dam, fram upp-skot um keyp av ljósmyndaramboð-um til forøysku skúlarnar.

Uppskotið varð samtykt!

GERÐABÓK LÖGTINGSINS Á FÖROYSKUM MÁLI

JAVNAÐARFLOKKURIN og sjálfstýrisflokkurin samtykja í 1928, at frá komandi ári at rokna skal gerðabók lögtingsins verða skrivað á forøyskum máli.

UMSETAN AV BIBLIUNI

Á tingi í 1928 ber formaður Fø-roya lærarafelags, P. M. Dam, fram uppskot um, at veitt verður J. Dahl prósti, stuðul til skrivstovuhalð, so hann fær betur stundir til at um-seta biblíuna.

KVÆÐABÓK TIL SKIPINI

JAVNAÐARFLOKKURIN og sjálfstýrisflokkurin samtykja at geva Fiskimannafelagnum í hendi

at byta út 300 eintøk av kvæðabók-unum til tey feroysku skipini.

FÖROYSKAR SKULABOKUR

Í 1930 seta P. M. Dam og fleiri fram uppskot um,

AT landsnevndin jatta 500 kr. úr bytigrunninum til frama fyri út-gávu av feroyskum skulabókum.

AT jatta 200 kr. til samanbinding og útbýtan av kvæðabókum til skipini.

FÖROYSKT SUM KIRKJUMÁL

JAVNAÐARFLOKKURIN, sjálf stýrisflokkurin og vinnuflokkurin samtykja, at forøyskt verður brúkt í kirkjunum, tá meiningheitsráð og prestar eru samd um hetta.

LÝSINGAR Á FÖROYSKUM

Hetta er uppskot frá fólkaflokk-inum.

JAVNAÐARFLOKKURIN held-ur seg til samtykt frá 1939, ið sig-ur, at allar almennar lýsingar skulu vera á feroyskum máli.

NÍÐURSTØÐA Í MÁLSPURNINGINUM

- * Eftir tí, ið her er greitt frá,
- * er tað øllum greitt, at natio-nalari flokkur enn JAVNAÐ
- * ARFLOKKURIN hevur ikki
- * havt sæti á Føroya lötingi.
- * Við hvørt hevur flokkurin
- * staðið einsamallur í stríðnum
- * at vinna flaggi og máli full og
- * óskerd rættindi allastaðni.
- * Frá fyrsta degi, JAVNAÐAR-
- * FLOKKURIN fekk umboð á
- * tingi hevur hann lagt til brots
- * fyri at fáa hin nationala spurn
- * ingin loystan og hina natio-
- * nalu trættuna, ið forðaði einari
- * kraftarfylking av fjöldini, út
- * av verðini; men hesum vóru
- * hinir flokkarnir ikki altíð
- * sinnadur fyri. Teir vildu hava
- * hesi mál flótandi fyri at skapa
- * ósing og rumbul og fyri at
- * forða fjöldini at taka seg sam-
- * an í eina sterka fylking á sost
- * alistiskum grundstøði.
- * Hetta ræddust teir tá, og hetta
- * ræddast teir enn; men fjöldin
- * er vaknað, og fjöldin verður
- * at finna saman og føra sosial-
- * ismuna fram til fullan sigur.

Spælipláss

Vit sóknast eftir spæliplássum til tey smáu.

Munnu ikki øll foreldur í Havn taka undir við hesum, ein kund fullvæl sagt, neyðarrøpi?

Jú, eitt tilíkt skal eittast at vera í eystara parti av býnum t. d., men tað er ið lærusu er ikki ráðiligt at lata børn undir 10 ár nærkast hesum. Ein spurningur er, um tað ikki er eins vandamikil at ikki meira, at lata smábørn ganga ímillum vaksnar menn, sum sparka fótbolt fyri fullum trykki, heldur enn lata tey ganga, renna ella sita ímillum hundraðtals bílar. Nakað annað er, at bornini sjálvi eru noyð at velja koyrivegirnar, tí tey tora als ikki at koma einum slíkum »fótbólts-voll« fyri vaksnar menn ov nær. Bilstjórnir kenna hóast alt størri ábyrgd. Tað er so sanniliga ikki børnunum fyri at takka, at ikki óhapp henda á vegunum.

Slíkt óskil sum hetta, ið fremur eitt so álvarsamt brek, kann bert Havnar býráð bera ábyrgdina av.

Tað man tí ikki vera órimuligt krav frá skattaborgarunum, at tey pláss, sum ætlað eru til spælipláss,

Át alt í seg

Í útvarpssendingini næstse-in-asta fríggjakvöld, har Sigurð Joensen og Trygve Samuelsen tjakaðust um heimastýr-islógina, byrjaði Sigurð Joensen sum vanligt við at lesa heljardóm yvir heimastýrislógina, og ein vent-aði, at sum fráleiddi fór hann at fáa fasistavald, vesældóm, hungur og hall burtur úr henni; men so var ikki.

Hann endaði so vakurt við at siga, at heimastýrislógini hevði skapað rúmari kor, og tá henda lóg eftir hansara uppfatan er alfa og omega fyri øllum lívi her á landi, noyðdist hann at ganga frá heljardóminum fyri ikki at gera orðini um livlíkindi feroysinga sum heimsins bestu heilt til einkis.

Og tá hann so í sama viðfangi gjordi tað greitt, at danir skuldu gjalda loysingina eitt langt ára-mál fram í tíðina, ja, so raplaði grundin undan loysingar- og tjóð-veldispráttinum fullkomuliga!

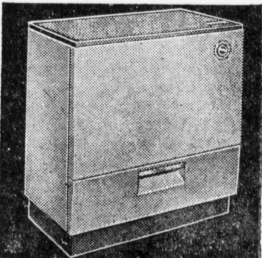
SKULA TIT BRUKA BIL

persónkoyring ella skúla-koyring, so snarið tlf. 3456

Alexander Dalfoss

HESS-O-DAN

den varme-rigtige olieamin



- dejlig nem varme
- god økonomi
- indbygget tank...

Pf. Valdemar Lützen
Tórshavn — tlf. 1020

Hví???

so nógv stríð, tá ið tað ikki er neyðugt.



Crede Debonair turkimaskinan ger arbeði nógv lætt-ari, skjótari og betri, og prísurin er sámuligur kr. 545 Spyrið um treytir.

RADIO-EL tlf. 1397